

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 10.10.2024
Sayı : 373

10/1832

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumsal barışın sağlanması kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık sorununun çözülebilmesine bağlıdır. Ülkemizde ciddi biçimde artış gösteren kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için şiddetin sebeplerinin dikkatlice tespit edilmesi gerekmektedir. Türk kadınının her alanda karşılaştığı sorunları çözmek çağdaş medeniyetler düzeyine ulaşma yolunda ülkemiz için en önemli adımdır. Kendisini medeni olarak tanımlayan birçok batılı devletten önce kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıyan Türkiye bugün karşılaştığı sorunları çözecek kudrete sahiptir.

Kadınları fitrat anlayışı ile hapsedmeyi temellendirmek son derece hatalı ve tehlikelidir. Bu bağlamda kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi, iş hayatı başta olmak üzere tüm platformlarda kadınlara yönelik uygulanan cinsiyet ayrımcılığının sonlanması için gerekli önlemlerin alınması, kadınların erkeklere denk koşullarda ekonomik hayata katılması, cinsiyetler arası ücret farkının ortadan kaldırılması, kadın girişimcileri özendirerek tedbirlerin alınması, bilim, teknoloji, ekonomi ve siyaset alanlarındaki karar mekanizmalarına kadınların dahil edilmesi, kadınlara yönelik fiziki, psikolojik ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması, özellikle yoksul kadın ve kız çocuklarını tehdit eden insan ticaretinin önlenmesi, eğitim, kültür, iş hayatında kadına yönelik cinsiyetçi yaklaşımlara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın tanımı “İstanbul Sözleşmesi” olarak bilinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesinde “ister kamu ister özel yaşamda meydana gelsinler, söz konusu eylemlerde bulunma tehdidi, zorlama veya özgürlüğün rastgele bir biçimde kısıtlanması da dahil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar ve acı verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemleri” şeklinde yer almıştır. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda ise kadına şiddetin tanımına “Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış” olarak yer verilmiştir.

Toplumsal barışın sağlanması kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık sorununun çözülebilmesine bağlıdır. Ülkemizde ciddi biçimde artış gösteren kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için şiddetin sebeplerinin dikkatlice tespit edilmesi gerekmektedir. Kadına yönelik şiddet genel olarak eğitimsizlik, ekonomik yetersizlik, psikolojik sorunlar, madde bağımlılığı gibi nedenlerle ilişkilendirilmektedir. Ancak sorun daha derinde ve yapısalıdır. Etkin çözümler üretebilmek için köklü çalışmalar yapılmak zorundadır.

Kız çocuklarının okula gönderilmesi, eğitim hayatında desteklenmesi, genç kadınların iş hayatında desteklenmesi toplumsal bilincin artırılması açısından son derece önemlidir. Okur-yazar olmayan kadınların oranı yüzde 5,7 iken, erkeklerin oranı sadece yüzde 0,9’dur. Kadın profesör oranı 2023 yılında yüzde 33,9, üst ve orta düzey yönetici pozisyonundaki kadın oranı yüzde 19,6, Kadın Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) personelinin oranı yüzde 34,1 olmuştur. Türkiye’de özel sektörde yönetici pozisyonlarının sadece yüzde 22’si, yönetim kurulu üyelerinin yüzde 18’i ve üst düzey yönetici pozisyonlarının yüzde 11’i kadınlardan oluşmaktadır.

TÜİK verilerine göre Türkiye’de istihdam edilenlerin sayısı 2023 yılında 31 milyon 632 bin kişidir. Bunun cinsiyetlere göre dağılımı erkeklerde yüzde 65,7 iken kadınlarda yüzde 31,3 tür. Kadınların istihdam edilme oranı erkeklerin istihdam edilme oranının yarısından azdır.

Dünya Ekonomik Forumu’nun Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu 2022’ye göre Türkiye; 146 ülke arasında, 124’üncü sırada yer almaktadır. Aynı çalışmaya göre Türkiye yine 146 ülke arasında kadınların siyasi güçlenmesinde 112’nci, ekonomik katılım ve fırsatta 134’üncü, eğitim durumunda ise 101’inci sırada yer almaktadır.

Bununla birlikte kadınların sosyal yaşamlarında kendilerini güvende hissetmeleri için gerekli her türlü önlem alınmalıdır. TÜİK verilerine göre 2023 yılında, yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvensiz hissedenlerin oranı yüzde 18,9 iken bu oran kadınlarda yüzde 27,4, erkeklerde yüzde 10,2 olmuştur. Kadınların yüzde 56,3’ü, erkeklerin ise yüzde 75,8’i yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvende hissetmektedir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu verilerine göre 2024 yılının İlk 6 ayında erkekler tarafından 205 kadın öldürülmüş ve 117 kadın ise şüpheli şekilde ölü bulunmuştur. Aynı Platformun 2024 Temmuz ayı raporuna göre 23 kadın cinayeti işlenmiş aynı zamanda 23 şüpheli kadın ölümü kaydedilmiştir. Ağustos ayı raporuna bakıldığında 33 kadın cinayeti 24 şüpheli kadın ölümü gerçekleşmiş son yayımlanan Eylül ayı raporunda ise 34 kadın cinayeti ve 20 şüpheli kadın ölümü gerçekleştiğini göstermektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğanın da açıkladığı üzere 2024 yılının başından Ekim ayına kadar 296 kadın cinayeti işlenirken 184 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulunmuştur.

Önceki yıllarda gerçekleşen şüpheli ölümlerin neredeyse hiçbiri aydınlatılmamıştır. 2024'ün ilk yarısında gerçekleşen şüpheli ölümlerin yüzde 12'si yüksekten düşme sonucu gerçekleşmiştir. Bunun yanında şüpheli ölümlerde kadınların yüzde 64'ünün bedenleri evlerde bulunurken yüzde 12'sinin su ve kenarında, yüzde 9'unun bedeni ıssız yerde bulunmuştur. Kadın cinayeti verilerine göre bu sene 14 kız çocuğu öldürülmüş ve öldürülen 14 kız çocuğunun 9'u anneleriyle birlikte öldürülmüştür. 2024 yılının 6 ayında öldürülen 205 kadının 86'sı evli olduğu erkek, 22'si birlikte olduğu erkek, 20'si eskiden evli olduğu erkek, 19'u babası, 15'i tanıdığı biri, 11'i eskiden birlikte olduğu erkek, 10'u akrabası, 9'u oğlu, 4'ü tanımadığı biri, 3'ü kardeşi tarafından öldürülmüştür. 5 kadının failinin yakınlığı tespit edilememiştir. 2023 yılında ise erkekler tarafından 315 kadın öldürülmüş ve 248 kadın şüpheli şekilde ölü bulunmuştur. Gerçekleşen kadın cinayetlerinin cani ve canavarca hisle işlenmiş olması ise durumun vahametini başka bir açıdan göstermektedir.

Kadınlar siyasette de yetersiz temsil edilmektedir.2024 itibarıyla Bakanlar Kurulunda 17 erkek bakana karşılık sadece 1 kadın bakan yer almaktadır. Kadın bakan sayısının oranı yüzde 5,9 dur. Türkiye bu oran ile 190 ülkenin içerisinde 173'üncü sıradadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki parlamenterlerin yalnızca yüzde 19,9'u kadındır; bu oran küresel ortalama olan yüzde 25,5'in oldukça altındadır. Türkiye'de 2023 yılında kadın büyükelçi oranı yüzde 27,3 , erkek büyükelçi oranı ise yüzde 72,7 dir.

Kadınları fitrat anlayışı ile hapsedmeyi temellendirmek son derece hatalı ve tehlikelidir. Bu bağlamda kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi, iş hayatı başta olmak üzere tüm platformlarda kadınlara yönelik uygulanan cinsiyet ayrımcılığının sonlanması için gerekli önlemlerin alınması, kadınların erkeklere denk koşullarda ekonomik hayata katılması, cinsiyetler arası ücret farkının ortadan kaldırılması, kadın girişimcileri özendirecek tedbirlerin alınması, bilim, teknoloji, ekonomi ve siyaset alanlarındaki karar mekanizmalarına kadınların dahil edilmesi, kadınlara yönelik fiziki, psikolojik ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması, özellikle yoksul kadın ve kız çocuklarını tehdit eden insan ticaretinin önlenmesi, eğitim, kültür, iş hayatında kadına yönelik cinsiyetçi yaklaşımlara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü' nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.